

<i>Dokumentnamn:</i> Rutin hantering och förvaring av kemikalier - Skara		<i>Dok.nr</i> SLU-156
<i>Dokumentägare:</i> Karin Wallin		<i>Version:</i> 3.0
<i>Fastställt av:</i> Margareta Stigson	<i>Fastställt den:</i> 2016-08-29	<i>Sida (av)</i> 1 (6)

Hantering och förvaring av kemikalier - Skara

1 Syfte

Att säkerställa handhavandet av kemikalier (inköp, hantering, inventering och förvaring) för att skydda miljö och hälsa. Instruktionen ska även säkerställa att laboratoriearbete och arbete med kemikalier sker på ett miljömässigt korrekt sätt.

2 Omfattning

Allt arbete i laboratorier och allt arbete med kemikalier som används i SLU Skaras verksamhet (analysarbete, forskning och undervisning) samt övrigt såsom bränsle, oljor, målarfärger, lim, lösningsmedel, rengöringsmedel, läkemedel m.m.

För mer information om kemikaliehantering, se även SLUs information om [kemikaliehantering](#).

Utskrifter av det här dokumentet är kopior som inte är styrande. Om du skriver ut ett dokument, stäm av utgåvan mot originalet varje gång du använder dokumentet.

Printing of this document are not controlled. If you print a document, check the original every time you use the document.

Dokumentnamn:	Dok.nr:	Sida (av)
Rutin hantering och förvaring av kemikalier - Skara	SLU-156	2 (6)

3 Genomförande

För varje lokal/verksamhet där kemikalier förvaras eller hanteras skall ansvarig person utses. Lokal- och kemikalieansvariga har genomgått utbildning i kemikaliehantering.

Lokal	Namn	E-post
Forskningshuset och Hygienlokalen	Gunilla Jacobsson	Gunilla.Jacobsson@slu.se
Götala Nöt- och Lammköttscentrum	Jonas Dahl	Jonas.Dahl@slu.se
Undervisningshuset (lokalvårdskemikalier)	Marita Karlsson	Marita.Karlsson@slu.se
Lanna forskningsstation	Håkan Svantesson/ Johan Fredriksson	Hakan.Svantesson@slu.se Johan.Fredriksson@slu.se

4 Inköp, registrering och märkning

4.1 Produktvalsprincipen/utbytesprincipen

Vid inköp ska produktvalsprincipen (2 kap. 4 § Miljöbalken) beaktas. Den innebär att du som använder kemiska produkter som kan vara farliga för hälsan eller miljön måste byta ut dessa om de kan ersättas med mindre farliga alternativ.

Information om olika ämnen och dess effekter på hälsa och miljö kan du söka i Kemikalieinspektionens (KEMI) webbaserade [prioriteringsguide \(PRIO\)](#). I guiden får du hjälp att prioritera mellan ämnen med olika farliga egenskaper (riskminskningsämnen). Där finns också information om ämnen med särskilt farliga egenskaper som helt bör undvikas, så kallade utfasningsämnen.

4.2 Kemikalier i kandidatförteckningen

Vid inköp av kemikalier ska du kontrollera att kemikalierna inte finns med i den s.k. [kandidatförteckningen](#), vilken är en lista över kemikalier som är särskilt farliga för människa och miljö och där särskilt tillstånd krävs för användning. Listan uppdateras kontinuerligt.

Dokumentnamn:	Dok.nr:	Sida (av)
Rutin hantering och förvaring av kemikalier - Skara	SLU-156	3 (6)

4.3 Kemikaliehanteringssystemet (KLARA)

Klara är ett webbaserat kemikaliehanteringssystem med huvudsyfte att ge alla kemikalieanvändare omfattande säkerhetsinformation om produkternas farlighet, underlätta för alla användare att kunna göra strukturerade riskbedömningar, uppfylla kemikalielagstiftning om kemikalierregister, förbättrad kontroll över de kemikalier som hanteras inom hela universitetet, förbättrad tillgänglighet av kemikalierna och att ge en historik över hanterade produkter som i ett senare skede kan visa sig vara farliga.

Under vår/sommar 2015 pågår en överföring av SLUs kemikalieförteckning till ett nytt kemikaliehanteringssystem, KLARA. Under september 2015 kommer utbildning för de som registrerar och inventerar arbetsplatsens kemikalieansvariga att hållas och efter detta ska alla kemikalieförteckningar finnas och nya kemikalier registreras i KLARA.

4.4 Säkerhetsdatablad/varuinformationsblad

Kemiska ämnen och blandningar klassificeras som farliga enligt särskilt fastställda kriterier. Dessa ämnen och blandningar ska vara märkta med varningssymboler och riskupplysningar samt skyddsanvisningar. Vidare ska det finnas säkerhetsdatablad som mer noggrant informerar om bland annat ämnet/blandningen och dess eventuella risker. Förteckning av dessa skall ske på ett systematiskt ordnat sätt i det gemensamma kemikaliehanteringssystemet KLARA.

Säkerhetsdatablad ska finnas till samtliga kemikalieprodukter och det är Du som inköpare som ansvarar för att ett säkerhetsdatablad införskaffas. De ska arkiveras i pärm märkt "Säkerhetsdatablad" som förvaras i anslutning till där kemikalier förvaras. De finns att tillgå digitalt i KLARA. Vid inköp av kemikalieprodukter ska säkerhetsdatablad även erhållas från leverantören.

Under användning av särskilt farliga kemikalier ska säkerhetsblad för dessa finnas tillgängliga nära arbetsplatsen.

Kemikalierna inventeras en gång om året av kemikalieansvarig för respektive verksamhet. I samband med inventeringen kontrolleras att det finns säkerhetsdatablad till samtliga kemikalier och att dessa inte är äldre än tre år. Är säkerhetsdatabladen äldre och det ej finns nyare att tillgå görs en notering på databladet (kontrolldatum samt signatur) att man undersökt om det finns tillgång till en mer uppdaterad version.

4.5 Drivmedel, smörjolja, färger och lim

Drivmedel, smörjolja, färger och lim som har farlighets beteckning räknas också som kemikalier och reglerna och rutinerna ovan gäller även för dessa.

Dokumentnamn:	Dok.nr:	Sida (av)
Rutin hantering och förvaring av kemikalier - Skara	SLU-156	4 (6)

4.6 Teknisk sprit (etanol)

Vid användandet av teknisk sprit/etanol i lab. försök har det from 1 januari 2011 införts en ny alkohollag vilket har medfört förändringar för handeln med teknisk sprit. Vidare information om lagändringen kan läsas [här](#).

4.7 Förvaring

Kemikalier ska förvaras i separata, låsta förråd där allmänheten inte har tillträde. Märkning av tvätt- och rengöringsmedel ska vara skrivna på svenska. Viktigt att samtliga kemikalier/tuber är uppmärkta med en innehållsförklaring.

Nedan följer en beskrivning av var kemikalier, drivmedel, smörjoljor, bekämpningsmedel, gödning, läkemedel och diverse gasflaskor finns förvarade inom SLU Skaras verksamheter.

- Kemikalier för laboratorieverksamhet finns i låst kemikalieskåp i forskningshusets lab.
- Dieseltank finns i låst uthus på Lanna.
- Oljor, diesel och bensin förvaras i uppmärkta dunkar/behållare i låst plåtskåp i foderrummet på Götala
- Oljor förvaras i gamla ladugården på Lanna.
- Gasol-, vätgas- och gasflaskor förvaras enligt särskilda krav och finns i undervisningshuset och forskningshusets lab.
- Gastub (acetylen) för svetsning finns på Lanna i verkstan och på Götala i foderrummet.
- Läkemedel för djur förvaras i kylskåpet i anslutning till Götalas kontor.
- Bekämpningsmedel förvaras på Lanna i låst sprutbod. Förvaras i originalförpackning/behållare eller i andra uppmärkta behållare.
- Gödning till Lannas försöksverksamhet lagras i maskinhallen samt på Sven-Persgården och Stommen.
- Rengöringsmedel förvaras i lokalvårdförråd i aktuella verksamhetsbyggnader.

4.8 Blandade lösningar och prover som innehåller kemikalier

Lösningar och prover inom lab. verksamheten märks med namnet på den som använder lösningen/har tagit provet, datum och innehåll. Dessa förvaras i rätt avsedda utrymmen.

5 Hantering av avfall

5.1 Rester och överblivet av kemikalier, drivmedel, bekämpningsmedel m.m.

Kemikalierester och överblivna kemikalier från laboratorieverksamheten lämnas i kemikalieskåpet på hyllan med märkningen avfall kemikalier/waste chemicals.

Dokumentnamn:	Dok.nr:	Sida (av)
Rutin hantering och förvaring av kemikalier - Skara	SLU-156	5 (6)

Rester av kemikalier, gödning, bekämpningsmedel, rengöringsmedel, drivmedel, smörjoljor mm från övriga verksamheter inom SLU Skara förvaras i avsedda skåp och förvaringsutrymmen på den verksamhetsplatsen/orten i väntan på transport av farligt avfall.

Viktigt är att kemikalieavfall förs in i en lista för sammanställning av farligt avfall. På listan registreras datum, typ av avfall, mängd, ansvarig samt signatur från den som lämnat kemikalierna. Miljösamordnare ser till att listan finns tillgänglig i samtliga förvaringsutrymmen där farligt avfall finns tillgängligt. Miljösamordnaren beställer hämtning av kemikalier och övrigt farligt avfall av entreprenör med tillstånd att transportera och mellanlagra avfall för destruktions.

5.2 Transport av farligt avfall

Vid bortförsel av farligt avfall ska transportbolag som har tillstånd från Länsstyrelsen att transportera och mellanlagra farligt avfall anlitas.

Vid transport av farligt avfall ska ett transportdokument upprättas, innehållande uppgifter om avsändare, mottagare, transportör, avfallsslag och avfallsmängd.

Dokumentet ska undertecknas av avsändaren och mottagaren. Transportdokumentet och listan med kemikalier finns förvarade i pärm hos miljösamordnaren i minst fem år för att vid begäran kunna lämnas till tillsynsmyndighet.

5.4 Kemikalielösningar

Grundprincipen för flytande avfall är att allt som skiljer sig från normalt hushållsavfall ska samlas upp i slaskbehållare och lämnas som farligt avfall. Den som utför laborativt arbete ska undersöka om uppkommet flytande avfall kan liknas med normalt hushållsavfall eller hanteras som farligt avfall. Uppsamlat flytande avfall förvaras i kärl (märkt med namn på ansvarig, datum, innehåll och mängd) på anvisad plats i kemikalieskåpet tills borttransport sker.

5.5 Lösningsmedel

Lösningsmedelsrester som är toxiska (giftiga) och/eller inte blandbara med vatten hanteras som farligt avfall och lämnas i kemikalieskåpet på hylla avsedd för kemikalierester (märkt med namn på ansvarig, datum, innehåll och mängd).

5.6 Vid olycka

Se dokument id [SLU-192](#) Nödlägesberedskap - Skara.

<i>Dokumentnamn:</i>	<i>Dok.nr:</i>	<i>Sida (av)</i>
Rutin hantering och förvaring av kemikalier - Skara	SLU-156	6 (6)

5.7 Ansvar

Miljösamordnaren ansvarar för att dokumentet hålls uppdaterat.